

THÔNG TIN VỀ HỘI THẢO

TỪ NHẬN THỨC ĐẾN HÀNH VI CỦA CON NGƯỜI ĐỐI VỚI VẤN ĐỀ TIÊU THỤ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Hà Nội, ngày 8 tháng 9, 2014 – Hiện nay, nhu cầu tiêu thụ các sản phẩm từ động vật hoang dã làm thực phẩm, làm thuốc và đồ trang trí ngày đang gia tăng và được dự báo sẽ còn tiếp tục tăng trong thời gian tới. Tuy nhiên, phần lớn những người được hỏi đều cho rằng họ sẵn sàng sử dụng các sản phẩm thay thế nếu có và được chứng minh là có hiệu quả. Đây là một trong số những phát hiện chính trong một nghiên cứu mới đây về nhận thức, thái độ và hành vi sử dụng động vật hoang dã ở Việt Nam được công bố tại hội thảo do Bộ Tài Nguyên và Môi trường phối hợp với Ngân hàng Thế giới tổ chức tại Hà Nội.

TS. Nguyễn Thế Đồng, Phó Tổng cục trưởng Tổng cục Môi trường phát biểu khai mạc tại hội thảo

Hoạt động nghiên cứu này được thực hiện bởi một nhóm nghiên cứu của Viện Xã hội học thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam trong khuôn khổ dự án “Tăng cường công tác bảo tồn đa dạng sinh học thông qua cải cách chính sách và thay đổi thực trạng tiêu thụ các loài động vật hoang dã (ĐVHD) ở Việt Nam” (Dự án WLC) do Quỹ Môi trường toàn cầu (GEF) tài trợ thông qua Ngân hàng Thế giới (WB).

Nghiên cứu tập trung vào địa bàn thành phố Hà Nội là điểm trình diễn của Dự án WLC. Căn cứ vào kết quả khảo sát trên hơn 1000 người dân trong độ tuổi từ 20 – 69, các cơ quan quản lý sẽ có những định hướng để tăng cường hiệu quả hoạt động truyền thông và thực thi pháp luật nhằm giảm tiêu thụ động vật hoang dã bất hợp pháp, tiến tới ngăn chặn sự tuyệt chủng các loài động vật nguy cấp, quý, hiếm tại Việt Nam.

TS. Đặng Nguyên Anh, Viện trưởng Viện Xã hội học cho biết “Kết quả khảo sát cho thấy mặc dù phần lớn người dân cho rằng các sản phẩm từ ĐVHD có giá thành đắt, thậm chí là rất đắt nhưng họ vẫn rất muốn sử dụng các sản phẩm này vì họ tin tưởng sâu sắc vào hiệu quả của chúng. Hành vi sử dụng động vật hoang dã hầu hết là tự phát, ví dụ như được cho, tặng, biếu hoặc được bạn bè, người thân mời. Một trong các phát hiện đáng lo ngại từ cuộc khảo sát là một số lượng lớn người được hỏi nói rằng họ sẽ sử dụng các sản phẩm từ ĐVHD nếu có cơ hội hoặc nếu họ thấy cần thiết trong tương lai”.

TS. Đặng Nguyễn Anh còn cho biết thêm “Khảo sát cũng chỉ ra rằng hành vi sử dụng ĐVHD bị chi phối rất lớn từ những mối quan hệ xã hội, ví dụ người tiêu dùng thường ăn ĐVHD cùng với bạn bè hoặc người thân tại các nhà hàng và khách sạn, và sử dụng sản phẩm thuốc có nguồn gốc từ ĐVHD theo lời khuyên hay sự giới thiệu của người thân, bè bạn. Tác động đến những người có sức ảnh hưởng đến người tiêu dùng để thay đổi niềm tin của họ về hiệu quả của các sản phẩm từ ĐVHD sẽ là một trong những thách thức lớn nhất đối với hoạt động truyền thông hiện nay”.

Trong nghiên cứu này, một tỷ lệ đáng kể người được hỏi sẵn sàng sử dụng các sản phẩm thay thế là phát hiện khả quan và hứa hẹn hướng tới các giải pháp khả thi nhằm giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ ĐVHD trái phép tại Việt Nam.

Ông Nguyễn Thế Đồng, Phó Tổng cục trưởng Tổng cục Môi trường cho rằng “Kết quả khảo sát cho thấy mặc dù phần lớn người được hỏi đều nhận thấy nhu cầu cấp thiết phải bảo vệ các loài ĐVHD nguy cấp khỏi nguy cơ tuyệt chủng, nhưng nhận thức của họ vẫn còn thấp về mối liên quan giữa việc mua, sử dụng các sản phẩm có nguồn gốc từ ĐVHD và các tác động trực tiếp cũng như hậu quả mà nó gây ra đối với các quần thể ĐVHD trong tự nhiên. Do đó, chúng ta phải có trách nhiệm thúc đẩy các nỗ lực làm giảm nhu cầu sử dụng sản phẩm có nguồn gốc từ ĐVHD thông qua việc tăng cường tuyên truyền về các hệ lụy từ việc tiêu thụ trái phép và không bền vững các loài ĐVHD và khuyến khích sử dụng các sản phẩm thay thế nhằm bảo vệ các loài ĐVHD trong tự nhiên”.

Cũng trong hội thảo này, Bộ TN&MT cũng đã công bố kết quả rà soát pháp lý và chính sách về quản lý và bảo tồn các loài ĐVHD nguy cấp, quý, hiếm.

Trung tâm Nghiên cứu Pháp luật và Chính sách Phát triển Bền vững (LPSD) là đơn vị tư vấn độc lập tiến hành thực hiện hoạt động rà soát này. Kết quả nghiên cứu dựa trên việc rà soát các quy định của ba luật chính là Luật Đa dạng sinh học (2008), Luật Bảo vệ và Phát triển rừng (2004) và Luật Thủy sản (2003) và các văn bản dưới luật có liên quan đến việc buôn bán, săn bắt, khai thác và tiêu thụ ĐVHD. Để đảm bảo tính khách quan và trung thực, đơn vị tư vấn cũng đã tiến hành các cuộc phỏng vấn các chuyên gia pháp lý và chuyên viên cao cấp đến từ các cơ quan thực thi pháp luật.

Một trong các phát hiện đáng chú ý trong bản báo cáo này đó là sự thiếu hụt các hướng dẫn kỹ thuật và quy trình cụ thể trong một số các lĩnh vực quan trọng, đặc biệt là trong lĩnh vực giám sát và quản lý các trang trại gây nuôi ĐVHD, xử lý các vi phạm liên quan đến ĐVHD và công tác cứu hộ và tái thả ĐVHD. Chính sự thiếu hụt các hướng dẫn này đã gây ra khó khăn trong công tác thực thi pháp luật về bảo vệ ĐVHD tại địa phương. Bên cạnh đó, bản báo cáo cũng nêu ra nhiều điểm mâu thuẫn, bất cập và chồng chéo trong các quy định hiện hành và việc khó khăn khi vận dụng, thực thi pháp luật.

Ông Nguyễn Thế Đồng, Phó Tổng cục trưởng Tổng cục Môi trường nhận định “*Bản báo cáo đã đưa ra các khuyến nghị khá đầy đủ giúp hỗ trợ các cơ quan quản lý nhà nước củng cố, hoàn thiện khung pháp lý và chính sách bảo vệ ĐVHD. Việc kiện toàn hệ thống pháp luật hiện nay về đa dạng sinh học là việc làm cấp bách, đòi hỏi sự phối hợp liên ngành chặt chẽ.*”

Bà Anjali Acharya, Trưởng nhóm Môi trường của Ngân hàng Thế giới cho rằng “Sự phát triển bền vững của Việt Nam phụ thuộc vào việc bảo tồn và sử dụng bền vững các nguồn tài nguyên thiên nhiên và đa dạng sinh học, bao gồm cả các loài ĐVHD. Các chiến lược và kế hoạch hành động được xây dựng dựa trên các kết quả báo cáo tại hội thảo hôm nay sẽ tạo tiền đề để Việt Nam tăng cường hơn nữa các nỗ lực trong công tác quản lý và giảm thiểu việc buôn bán và tiêu thụ trái phép ĐVHD và giúp bảo tồn nguồn tài nguyên thiên nhiên quý giá này.”

Để biết thêm thông tin, vui lòng liên hệ:

Cục bảo tồn đa dạng sinh học, Tổng cục Môi trường, Bộ Tài Nguyên và Môi trường

Địa chỉ: 10 Tôn Thất Thuyết, Q. Cầu Giấy, Hà Nội

Người liên hệ: Bà Nguyễn Thị Vân Anh

ĐT: +84 4 3795 5471; **Email:** nguyenvananh.bca@gmail.com

Vấn đề tiêu thụ động vật hoang dã

Việt Nam được thế giới công nhận về giá trị sinh học độc đáo và là nơi phân bố của rất nhiều loài nguy cấp, quý hiếm và đặc hữu.

Tuy nhiên, hoạt động buôn bán, tiêu thụ trái phép các loài động vật hoang dã (ĐVHD) đang trở thành một vấn đề và là trở ngại lớn trong việc phát triển kinh tế xã hội tại Việt Nam. Mặc dù đã có nhiều nỗ lực quản lý và bảo tồn các loài ĐVHD nhưng sự tăng trưởng kinh tế trong hai thập kỷ qua đã góp phần làm gia tăng việc tiêu thụ không bền vững các loài ĐVHD. Nạn

buôn bán và tiêu thụ trái phép ĐVHD là một trong những nguyên nhân chính làm suy giảm nhanh chóng các quần thể nhiều loài thú, chim và bò sát.

Tiêu thụ ĐVHD trái phép và không bền vững không chỉ phá hủy các quần thể loài và phá hủy các hệ sinh thái mà còn gây tổn hại tới toàn xã hội, nền kinh tế, sức khỏe con người và thậm chí là an ninh quốc gia. Dự án WLC là một trong các sáng kiến của Chính phủ Việt Nam nhằm giải quyết vấn nạn này.